

Innst. S. nr. 76

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra sosialkomiteen

Dokument nr. 8:115 (2001-2002)

Innstilling fra sosialkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene John I. Alvheim og Harald T. Nesvik om å be Regjeringen foreta en endring i FOR 2000-12-21 nr. 1379: Forskrift om lisens til medisinske studenter og til helsepersonell over 75 år slik at eldre leger som kan utføre sitt yrke på forsvarlig vis innvilges lisens uavhengig av det omfang eller den art deres virksomhet har eller skal ha

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å endre forskrift av 21. desember 2000 nr. 1379, FOR 2000-12-21 1379: Forskrift om lisens til medisinske studenter og til helsepersonell over 75 år slik at eldre leger som kan utføre sitt yrke på forsvarlig vis innvilges lisens uavhengig av det omfang eller den art deres virksomhet har eller skal ha."

Som bakgrunn for forslaget viser forslagsstillerne til at Norge de siste 21 år har hatt en bestemmelse om bortfall av autorisasjon for leger ved fylte 75 år. Det gis adgang til å søke om tidsbegrenset forlengelse av lisens etter fylte 75 år.

Forslagsstillerne mener at gjeldende forskrifter og måten de har vært håndhevet på, i betydelig grad har medvirket til at et stort antall av de 951 norske leger som er over 75 år, er fratatt retten til den yrkesutøvelse de er utdannet for. Det framholdes at dette oppleves som både krenkende og urimelig av et stort antall eldre leger.

Det redegjøres i dokumentet for tidligere og nåværende lovbestemmelser, forskrifter og praksis for eventuell lisens etter fylte 75 år.

Det vises til at uforsvarlig forskrivningspraksis av vanedannende og narkotiske medikamenter og mental svekkelse har vært anført som argumenter for den aktuelle bestemmelsen. Forslagsstillerne mener uforsvarlig forskrivningspraksis fra eldre leger ikke er dokumentert, og at dersom eventuell mental svekkelse skulle være et problem, bør dette søkes løst på annet vis enn ved en generell inngripen ved en tilfeldig valgt aldersgrense. Krav om faglig oppdatering finner forslagsstillerne viktig og forståelig, men mener at et slikt krav ikke bør rettes spesifikt til dem som er over 75 år.

Forslagsstillerne framholder at gjeldende forskrifter og måten disse praktiseres på, medfører at et stort antall leger over 75 år ikke oppnår den adgang de ønsker til å kunne fortsette å fungere som leger. Det gis avslag på søknad om opprettholdt lisens bl.a. fordi det stilles krav om pasientrettet innsats tilsvarende 20 prosents stilling.

Forslagsstillerne framholder at det særlig er overfor eldre pasienter generelt og som tilsynsleger ved sykehjem spesielt at det er behov for den innsats som eldre leger kan yte.

Etter forslagsstillerne syn bør utgangspunktet være at eldre leger som ønsker å beholde adgangen til å utøve sin yrkesaktivitet, innvilges lisens og yrkesadgang forutsatt at de kan dokumentere tilfredsstillende fysisk og psykisk helse, og at de har holdt seg faglig oppdatert. Det uttales at for bedre å kunne ta eldre legers potensielle innsats i bruk må gjeldende forskrift med tilhørende praksis endres, slik at eldre leger kan utøve sitt yrke uavhengig av det omfang eller den art deres virksomhet har eller skal ha.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bjarne Håkon Hanssen, Britt Hildeng, Asmund Kristoffersen og Gunn Olsen, fra Høyre, Beate Heieren Hundhammer, Bent Høie og Elisabeth Røbekk

Nørve, fra Fremskrittspartiet, lederen John I. Alvheim og Harald T. Nesvik, fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo og Sigbjørn Molvik, fra Kristelig Folkeparti, Åse Gunhild Woie Duesund og Magne Aarøen, og fra Senterpartiet, Ola D. Gløtvold, viser til at forslagsstillerne foreslår endringer i forskriftene til lov om helsepersonell m.v. for utøvelse av legepraksis for leger etter fylte 75 år. Dagens regelverk på dette området er hjemlet i helsepersonellovens § 48 som bl.a. sier at for å ha rett til autorisasjon så må en være under 75 år. Det sies videre i § 54 at "autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning bortfaller når vedkommende fyller 75 år. Yrkestittelen kan likevel beholdes". Det sies også i samme paragraf at helsepersonell over 75 år kan gis lisens og spesialistgodkjenning på visse vilkår.

Komiteen viser til at det i forskriftene til loven fastsettes bestemmelser om de vilkår som skal være til stede for å gi lisens. Forskriftene inneholder bl.a. bestemmelser om at lisens etter fylte 75 år bare kan gis for 2 år ad gangen og etter fylte 80 år tilsvarende 1 år ad gangen etter individuell vurdering av den enkelte lege foretatt av Statens autorisasjonskontor for helsepersonell. En slik vurdering skal også inneholde vurderinger av legens virksomhet de siste årene, særlig de 5 siste år. Dessuten kreves at legens virksomhet etter fylte 75 år ikke bør være mindre enn 20 prosent stilling.

Komiteen viser til at begrunnelsen for slike restriksjoner etter fylte 75 år er ønsket om å kunne føre en mer systematisk kontroll med eldre leger ut fra kravet i helsepersonelloven til forsvarlighet i helsepersonellens virksomhet.

Komiteen antar at det er full oppslutning om at forsvarlighetskriteriene krever at bl.a. leger over 75 år som ønsker å utføre legearbeid, må vurderes ved egnede tidsintervaller for å sikre at både de helsemessige og faglige forutsetninger er til stede for å drive forsvarlig legepraksis.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, mener at arten av arbeidet enten det gjelder forskningsarbeid, pasientbehandling, tilsynsarbeid mv. ikke skal være avgjørende for om en lege over 75 år skal kunne beholde lisensen. Det må selvsagt være fullt mulig for en slik lege å kunne påta seg eller fortsette med f.eks. forskningsarbeid uten at dette arbeidet skal kunne være et hinder for å beholde lisensen. Det vil være viktig både for den enkelte lege som ønsker det, å kunne utnytte sin kompetanse og for samfunnet og helseforskningen.

Komiteen slutter seg til forslagsstillernes synspunkter om at eldre leger kan være en meget viktig ressurs også kvalitetsmessig. Det er ikke minst god grunn til å hevde at eldre leger både har kunnskaper, erfaringer og personlige egenskaper som kan være svært viktige for pasienter generelt og kanskje i særlig grad for eldre mennesker.

Komiteen mener at helsepersonellovens krav om særskilt vurdering av leger som ønsker å utøve sin profesjon etter fylte 75 år, må ligge fast. Komiteen vil likevel understreke at det for mange leger kan være fullt mulig å praktisere forsvarlig som lege også etter fylte 75 år, og står derfor fast på adgangen til dispensasjon fra hovedregelen i loven.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, mener imidlertid at det i forskriften legges for ensidig vekt på omfanget av pasienttallet virksomhet og for lite vekt på legens ønske om å kunne fortsette i yrket.

Flertallet mener at en ikke kan se fullstendig bort fra "omfang av virksomheten" som kriterium, men at kriteriet tones noe ned slik at det ikke fastsettes en eksakt nedre grense for hvor stor virksomheten må være. Det kan også være uheldig hvis en slik grense tilskynder økt stilling. Det bør etter flertallets mening heller framgå av forskriften at det må legges til grunn en skjønnsmessig helhetsvurdering av om vilkårene for å opprettholde lisensen foreligger etter fylte 75 år. Dette skal etter nåværende forskrift være en individuell vurdering som også må kunne ivareta kravet til et omfang som over tid sikrer tilstrekkelig kontakt med faget.

Flertallet har merket seg at forslagsstillerne viser til at lisensen må vurderes innenfor egnede tidsintervaller, noe flertallet gir sin tilslutning til. Flertallet har videre merket seg at disse ikke har vært klare på hvilke tidsintervaller som skal nyttes.

Flertallet mener at det neppe er avgjørende for muligheten til yrkesutøvelse om dagens regler på 2 årsintervaller mellom 75 og 80 år og tilsvarende 1 år over 80 år fortsatt blir gjeldende. Flertallet vil derfor ikke foreslå endringer i dagens forskrifter på dette punkt.

Flertallet viser til at det nå er Statens autorisasjonskontor som behandler alle lisenssøknader mot tidligere fylkeslegen. Flertallet mener at det ikke kan være hensiktsmessig at ett enkelt kontor for hele landet skal behandle lisenssøknader av denne art for eldre leger siden en vurdering av om legen skal kunne beholde sin lisens basert på alderdom, krever direkte kontakt mellom den som skal vurderes, og den som vurderer. En vurdering ensidig basert på papir er ikke riktig om en ser det ut fra både den som søker, og den som skal vurdere søknaden. Flertallet mener derfor at forskriftene må endres slik at fylkeslegen får ansvar for vurdering av lisens for leger over 75 år.

Flertallet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å endre FOR 2000-12-21 nr.1379: Forskrift om lisens til medisinske studenter og til helsepersonell over 75 år slik at eldre leger som kan utføre sitt yrke på forsvarlig vis, innvilges lisens etter en konkret og skjønnsmessig vurdering av fylkeslegen uten absolutte krav til virksomhetens art og til at omfanget av virksomheten må overstige en bestemt stillingsstørrelse."

Komiteen sine medlemmer frå Høgre, Sosialistisk Venstreparti og Kristeleg Folkeparti syner til at før Statens autorisasjonskontor avgjer kven som skal få forlenga sin lækjarlisens, vert det henta inn vurdering og tilråding frå fylkeslækjaren i vedkomande lækjar sitt fylke. Det sikrar at den som kjenner den enkelte søkjar best, fylkeslækjaren, alltid vert høyrd før avgjerd, der det vert søkt om utvida lisens for eldre lækjarar.

Desse medlemmene vil vise til brev av 29. november 2002 frå helseminister Dagfinn Høybråten der han seier at han finn at regelverket etter hans oppfatning er fleksibelt nok til å kunne ivareta dei hensyna som ligg bak, nemleg at dei som er fysisk og psykisk i stand til å utføre eit bestemt arbeid, skal kunne få ein lisens til dette samt formålet med å sikre kvaliteten på dei lækjarane som skal utøve lækjarverksemd, slik at pasientane kan kjenne seg trygge og framleis ha tillit til lækjaren og helsetenesta. Desse medlemmene er samde i dette. Desse medlemmene meiner derfor at det ikkje er nokon grunn til å endre nåverande ordning.

Desse medlemmene foreslår på denne bakgrunn at Dokument nr. 8:155 vert lagt ved protokollen.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti:

Dokument nr. 8:115 (2001-2002) - forslag fra stortingsrepresentantene John I Alvheim og Harald T Nesvik om å be Regjeringen foreta en endring i FOR 2000-12-21 nr. 1379: Forskrift om lisens til medisinske studenter og til helsepersonell over 75 år slik at eldre leger som kan utføre sitt yrke på forsvarlig vis innvilges lisens uavhengig av det omfang eller den art deres virksomhet har eller skal ha – vert lagt ved protokollen.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og det som står foran, og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget ber Regjeringen om å endre FOR 2000-12-21 nr.1379: Forskrift om lisens til medisinske studenter og til helsepersonell over 75 år slik at eldre leger som kan utføre sitt yrke på forsvarlig vis, innvilges lisens etter en konkret og skjønnsmessig vurdering av fylkeslegen uten absolutte krav til virksomhetens art og til at omfanget av virksomheten må overstige en bestemt stillingsstørrelse.

Oslo, i sosialkomiteen, den 10. desember 2002

John I. Alvheim
leder

Asmund Kristoffersen
ordfører

Åse Gunhild Woie Duesund
sekretær